

רשימות חוברת לה

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"ק פרשת ויקהל-פקודי, פרשת החודש, הננו מוציאים לאור מאוצר רשימותיו של כ"ק אדמו"ר זי"ע שרשם לעצמו — רשימה בנוגע ל"חדשים" (ברשימה זו מופיעים רק החדשים טבת, שבט, אייר ואלול).

לתועלת הלומדים, למען ירוץ בו הקורא, הנה, לאחר העתקת הרשימה בלשון אדמו"ר בעצמו בכת"ק, בא גם פיענוח ותיבות-קישור המשולבים בין דברי הרב, וכן ציוני מראי מקומות הבאים בשוה"ג, שנערכו ע"י המו"ל, בדרך אפשר ועל אחריותם בלבד, ובפרט שעמקו וכו' דברי רבינו, כנודע.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק פ' ויק"פ, פ' החודש, ה'תשנ"ו
ברוקלין, נ.י.

חדשים

טבת

רש"י במג"א והוא ע"פ מגילה ( ) ( ) חדש צינה שהגוף נהנה מן הגוף.

התחלת החורבן — ביהמ"ק, היכל ד' המה — י' בטבת, באה העיר קטנה זה האדם במצור דמלך זקן וכסיל. וזהו חדש צינה, חמרא — חומר הגוף — בתקופת תמוז, אף דשמש ומגן ה"א בגבורתה, קרירא ל'. ואז הגוף נמה"ג שאינו שייך לרוחניות ונשמת כ"ד כלל.

אבל לע"ל הנה מדה כנגד מדה, יהי' חדש צינה, שיהי' ואת רוח"ט אעביר מה"א, שגם יצרא דעבירא דעכשיו א"א כלל בלאה"כ, יבטל דלא יוצרך לזה. ויהי' הגוף נמה"ג, אחעט"ב, הנשמה תקבל ג"כ חיותה מהגוף, כי דוקא בו יתגלה אור עצומ"ה.

שבת.

בא' בשבת ר"ה לאילן כדברי ב"ש, בה"א בטו' בו (ר"ה א' א'). להבין טעם הפלוגתא, ובפרט עפמש"פ (שם יד-) שהוא מפני שיצאו רוב גשמי שנה, וכי פליגי במציאות. ויובן בהקדם חילוק דב"ש וב"ה. דב"ש מקו השמאל, לחומרא, ודעתם שצ"ל אתדל"ת מקודם, וכפי האתדל"ת יהי' האתדל"ע. אבל ב"ה דלקולא, אתדל"ע מקודם [לקו"ת סוף שה"ש כיצד מרקדין]. והנה ענין הגשם הוא ואד יעלה מן הארץ גו', אתדל"ת ואח"כ אתדל"ע, שלכן ארז"ל (ב"מ פה:) קשה יומא דמיטרא כיומא דדינא [לקו"ת דרושי האזינו]. והנה התחלת הגשמים היותר מוקדם הוא — יורה במ"ח (תענית ו-), והתחלה המאוחרת ביותר הוא יורה בכסלו, כדברי ר' יוסי (שם). וסוף הגשמים הוא מלקוש בניסן (שם). ולכן לב"ה שמתחילה באה אתדל"ע, והוא ע"ד דבימי יסורי דרבי לא אצטרין למיטרא (ב"מ פה:), מאחרין יומא דמיטרא שהוא כיומא דדינא עד ר"ח כסלו, וא"כ באמצע שבט יצאו רוב גשמי שנה [וצע"ק דא"כ הו"ל בטו' ולא בטו']. אלא שבלאה"כ אין מדייקים כ"כ, כיון שיש חדשים חסרים או מלאים. ועי' בירוש' א' רבי כסדרה]. ולב"ש דאתדל"ת קודם, ע"כ להתחיל הגשמים במ"ח, ויצאו רוב גשמים לר"ח שבט.

אבל בפ"י הגאונים — עי' הוצאת לוין, לעיין בש"ס וילנא —

בשם רה"ג דנשאר רק ס' יום וכבר יצאו ק' יום. אבל עכצ"ל דלא הוי ר"ה קודם לזמן הנ"ל תיכף שיצאו רוב גשמים. ואפ"ל דכמות הגשמים נוגע ולא מספר הימים.

אייר.

מובדל מכל החדשים — שבכ"י יש מצוה נוספת — ספה"ע.

אלול

בש"ך על התורה (?) לא יחל דברו ככל ס"ת אלול, מכאן להיתר נדרים באלול. הענין: קודם ברכה כל העולם כולו קדשי שמים, ולכן אמרו"ל הל' מעילה (ברכות), אלא שהקדושה בהעלם. ע"י נדר, שצ"ל בדבר הנדור, ממשיך הקדושה בגלוי, כיון שרואה שהבירור קשה לדכוותי', כמבואר בד' נדרים. בזמה"ז שא"י לגלות הקדושה, עכ"פ צריך להבדל מהדבר ולאמר בל"ג. מי שרואה שא"י לעמוד בנסיון ע"ז בא היתר נדרים. וזהו שר"ת הוא הנדר וקיומו, אבל ס"ת — חלישות הדור מפני יצה"ר — היתר נדרים. ושייך לאלול: דענינו מה הראשונים ברצון אף האחרונים (אלול — יוהכ"פ) ברצון. אבל באחרונים הרצון בא אחר החטא ועון, שלא יכול לעמוד בנסיון. וזה שבהר סיני — מושבע ועומד, וכמו נדר. אמצעים בכעס אף שכיפר העון, אבל אינו מרוצה כבראשונה (בדוגמת בל"ג, שנשמר מהאכילה אבל אין ביכלתו להמשיך קדושה). אחרונים היתר נדרים, שנותנים לו כח לברר הדבר שמתחלה קודם החטא לא הי' זה ביכלתו, ע"ד כפליים לתושי' שבא אחרי העבודה דאלול ועשי"ת.

ע"כ נמצא בגכתי"ק

חדשים

טבת

בנוגע לחודש טבת כותב רש"י במגילת אסתר על הפסוקי
 "ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש גו' בחודש העשירי הוא חודש טבת"
 — והוא ע"פ מגילה יג, א² — חדש³ צינה שהגוף נהנה מן הגוף.
 וביאור הענין בעבודת האדם⁴:

התחלת החורבן — דביהמ"ק, ודוגמתו בכנ"י שהם בדוגמת
 ביהמ"ק כמ"ש⁵ "היכל ד' המה" — הוא י' בטבת, שאז באה העיר
 במצור דמלך בבל⁶, היינו, שבאה ה"עיר קטנה זה האדם" במצור
 ד"מלך זקן וכסיל" (זה יצה"ר)⁸.

וזהו שטבת הוא חדש צינה — ע"ד מארז"ל⁹ "חמרא אפילו
 בתקופת תמוז קרירא לי": "חמרא" — קאי על חומר הגוף¹⁰,
 ובתקופת תמוז — אף שישנו החום דשמש ה', כמ"ש¹¹ "שמש ומגן
 ה' אלקים", שמאירה בגבורתה, מ"מ, אין זה פועל על חומר הגוף, וגם
 אז "קרירא לי" (שכל זה הוא כתוצאה מהמצור דהמלך זקן וכסיל).

ואז "הגוף נהנה מן הגוף" — שאינו שייך לרוחניות ונשמת
 כל דבר כלל, וכל הנאתו אינה אלא מחומר הגוף.

אבל לעתיד לבוא — הנה מצד הענין דמדה כנגד מדה¹², יהי'
 חדש צינה למעליותא¹³:

(1) ב, טז.

(2) ושם: "ירח שנהנה גוף מן הגוף" (מפני הצינה — פרש"י).

(3) בפרש"י: "עת (צינה)".

(4) בהבא לקמן — ראה גם מכתבי רבינו באגרות-קודש ח"ב ע' רפד-ח. ח"ב ע' רב. רט.

ח"ד ע' רעט. חט"ז ע' רמב. ח"ח ע' קיז. קלג. לקו"ש חט"ו ע' 382 ואילך.

(5) ירמ"ז, ז, ד. וראה תו"א ס"פ וישב.

(6) "בעשור לחודש בא נבוכדראצר מלך בבל גו' ותבוא העיר במצור" (ירמ" נב, דה).

(7) ראה נדרים לב, ב.

(8) קהלת ד, יג (ובפרש"י).

(9) שבת נג, א.

(10) כתורת הבעש"ט עה"פ "כי תראה חמור גו'" (כש"ט הוספות סט"ז. וש"נ).

(11) תהלים פד, יב. וראה לקו"ש ח"ח ע' 310. וש"נ.

(12) סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.

(13) ראה גם אגרות-קודש ח"ב ע' רט: "טבת מלשון טוב .. מוכן שגם התורה מאשרת

שהנ"ל ("הגוף נהנה מן הגוף") טוב הוא."

והענין בזה — שאז יהי' "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ"¹⁴, שגם יצרא דעבירא (של עריות¹⁵) — דעכשיו אי אפשר כלל בלאו הכי (שיש צורך בהחמימות שבאה מיצרא דעבירא בשביל בנינו של עולם)¹⁶ — יבטל לעתיד לבוא, דאז לא יוצרך לזה, ובמילא יהי' מצב של צינה.

ואז יהי' הגוף נהנה מן הגוף למעליותא — שתהי' ההנאה ממעלתו של הגוף שיהי' אז בבחינת "אשת חיל עטרת בעלה"¹⁷, שהבעל יקבל מן האשה, ודוגמתו בנשמה וגוף שנמשלו לבעל ואשה, שהנשמה (שנמשלה לאיש, בעל) תקבל ג"כ חיותה מהגוף (שנמשל לאשה), כי דוקא בו (בהגוף) יתגלה אור עצמותו ומהותו ית'¹⁸.

שבת.

"בא' בשבת ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי. בית הלל אומרים בטו' בו" (ר"ה פ"א מ"א).

להבין טעם הפלוגתא¹⁹, ובפרט ע"פ מה שפירש בגמרא (שם יד, א) שהטעם דר"ה לאילן בזמן זה הוא מפני ש"יצאו רוב גשמי שנה" ("שכבר עבר רוב ימות הגשמים שהוא זמן רביעה ועלה השרף באילנות ונמצאו הפירות חונטין מעתה²⁰"), שעפ"ז תמוה מהו טעם הפלוגתא דב"ש וב"ה, וכי פליגי במציאות מתי הוא הזמן ש"יצאו רוב גשמי שנה"?!

ויובן בהקדם ביאור החילוק דב"ש וב"ה:

דהנה, ב"ש הם מקו השמאל, לחומרא, ובהתאם לכך דעתם שצ"ל אתערותא דלתתא מקודם, וכפי האתערותא דלתתא יהי'

(14) זכרי' יג, ב.

(15) פרש"י סנהדרין סד, א.

(16) ראה יומא סט, ב (ובפרש"י): "אי קטליתו .. כליא עלמא (יכלה העולם שלא תהא פרי' ורבי'), חבשוהו תלתא יומי ובעו ביעתא בת יומא (ביצה הנולדה בו ביום) .. ולא אשתכח" (לפי שפסק החימום כו'). ועד"ז בסנהדרין שם.

(17) משלי יב, ד. וראה תו"א ס"פ ויגש.

(18) ראה המשך וככה תרל"ז פפ"ח ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' צו ואילך. המשך תרס"ו ע'

תקכח. סה"מ קונטרסים ח"ב תיג, ב. סה"ש תורת שלום ע' 127 ואילך. סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 117 ואילך.

(19) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 146. ח"ו ע' 71. ועוד.

(20) פרש"י שם.

האתערותא דלעילא. אבל ב"ה דאזלי לקולא, להיותם מקו הימין, דעתם שאין צורך באתדל"ת תחלה שלפי ערכה תהי' האתדל"ע, אלא אדרבה, אתדל"ע מקודם [כמבואר בלקו"ת סוף שה"ש ד"ה כיצד מרקדין²¹].

והנה, ענין הגשם הוא כמ"ש²² "ואד יעלה מן הארץ גו", אתדל"ת ואח"כ אתדל"ע — שזהו סדר המתאים לשיטת ב"ש דאזלי לחומרא — שלכן ארז"ל (ב"מ פה, א) "קשה יומא דמיטרא כיומא דדינא"²³ [כמבואר בלקו"ת דרושי פ' האזינו²⁴].

והנה, זמן התחלת הגשמים היותר מוקדם הוא — יורה במרחשון (תענית ו, א), והתחלה המאוחרת ביותר הוא יורה בכסלו, כדברי ר' יוסי (שם²⁵). וסוף הגשמים הוא מלקוש בניסן (שם). ונמצא, שיש ב' אופנים בזמן הגשמים: מההתחלה היותר מוקדמת — ששה חדשים (מתחלת מרחשון עד סוף ניסן), ומההתחלה המאוחרת ביותר — חמשה חדשים (מתחלת כסלו עד סוף ניסן).

ולכן, לב"ה שמתחילה באה אתדל"ע — וסדר זה (שמתחילה באה אתדל"ע) ששולל ענין הגשם (אתדל"ת ואח"כ אתדל"ע) הוא למעליותא, ע"ד הא דבימי" (כולהו שני) יסורי דרבי לא אצטריך עלמא למיטרא" ואעפ"כ היתה הארץ מלאה מים (ב"מ פה, א)²⁶ — מאחרין יומא דמיטרא שהוא כיומא דדינא עד לזמן המאוחר ביותר, ר"ח כסלו, ובמילא, זמן הגשמים הוא חמשה חדשים (מתחילת כסלו עד סוף ניסן), וא"כ, רק באמצע שבט (ולא בר"ח) יצאו רוב גשמי שנה

(21) ושם (מח, רע"ג): "בית שמאי שרשם מבחי' הגבורות עליונות ע"כ נק' שמאי .. השם אורחותיו, דהיינו ששוקל דרכיו איך ומה הוא, היינו שלפ"ע הסור מרע כך יהי' המשכה .. שמלמעלה .. אבל ב"ה ששרשו מבחי' החסדים חולק על ב"ש שלא יהי' המשכה לפי ההעלאה, אלא אדרבה, תחלה יהי' המשכה מלמעלה למטה, ויהי' אז ממילא יפלו כל החיצונים וכו'".

(22) בראשית ב, ו. וראה גם "רשימות" חוברת כ"ף ע' 13.

(23) לכאורה הכוונה ש"קשה יומא דמיטרא כיומא דדינא", לפי שתלוי באתדל"ת, במעשה בני אדם כו' — כשיטת ב"ש דאזלי לחומרא.

(24) לכאורה הכוונה להמבואר שם (עג, א. עד, ב) שגשם ענינו אתדל"ת ואח"כ אתדל"ע (אבל לא נזכר שם מארז"ל "קשה כו' דיומא דדינא").

(25) "חכמים אומרים יורה בכסליו. מאן חכמים .. ר' יוסי היא דתניא איזו היא רביעה ראשונה הבכירה בשלשה במרחשון בינונית בשבעה בו אפילה בשבעה עשר בו, דברי ר"מ. ר' יהודה אומר בשבעה וכו' ובשבעה ושלשה. ר' יוסי אומר ב"ז ובשבעה ושלשה ובראש חודש כסליו".

(26) ראה גם "רשימות" שם ע' 15.

(לאחרי שעברו ב' חדשים ומחצה מהזמן המאוחר להתחלת הגשמים, כסלו, טבת, וחצי שבט),

[וצע"ק, דא"כ הוה לי' ר"ה לאילן בטז' ולא בטו', כיון שיום הטו' הוא מחצית ימות הגשמים, ורק למחרתו, ביום הטז', עבר הרוב. אלא שבלאה"כ אין מדייקים כ"כ במנין הימים, כיון שיש חדשים חסרים או מלאים. ועיין בירושלמי תענית פ"א ה"ג²⁷ שאמר רבי שבענין זה מונין לעולם כסדרה],

ולב"ש דס"ל שאתדל"ת קודם, ע"כ צריך להתחיל הגשמים במרחשון, ובמילא, זמן הגשמים הוא ששה חדשים (ממרחשון עד ניסן), וא"כ יצאו רוב גשמים לר"ח שבט (כעבור ג' חדשים מהזמן המוקדם להתחלת הגשמים, מרחשון, כסלו, טבת).

אבל בפ"י הגאונים — עיין הוצאת לוי²⁸, לעיין בש"ס וילנא²⁹ — בשם רב האי גאון, בפירוש דברי הגמרא "הואיל ויצאו רוב גשמי שנה", איתא, דנשאר רק ס' יום וכבר יצאו ק' יום³⁰. אבל עכצ"ל דלא הוי ר"ה לאילן קודם לזמן הנ"ל (קודם שיצאו ק' יום), תיכף שיצאו רוב גשמים (מיד לאחרי שעברו פ' יום, שאז ישנו כבר רוב מק"ס יום). ואפ"ל שהטעם שלא מספיק רוב של פ' יום, אלא צריך רוב של ק' יום, הוא משום דכמות הגשמים נוגע, ולא מספר הימים, וכיון שכמות הגשמים אינה מתחלקת בדיוק לפי מספר הימים, לכן, גם כשיצאו רוב ימות הגשמים, צריך להמתין עוד משך זמן עד שיצאו רוב גשמי שנה (כמות הגשמים).

27) ושם (ובקרבן העדה): "תני אם היתה השנה חסירה (כגון שהיו מניסן ועד חשון ה' חסירים) נותנין לה חסרונה (ואין הרביעה מג' במרחשון אלא מוסיפין עלי' חסרונה), ואם לאו הולכין אחר כסדרה, דברי רשב"ג. רבי אומר לעולם הולכין אחר סידרה" (אע"פ שחסרו ה' חדשים קודם מרחשון מן הרביעה מג' בו).

28) אוצר הגאונים הוצאת ב. מ. לוי (ירושלים תר"צ) לר"ה שם.

29) כנראה לא ה' ש"ס וילנא תח"י באותה שעה. — ולהעיר מפ"י הר"ח (הנדפס בש"ס וילנא): "פ"י מצאנו זמן הגשמים המועילין ומתענין בהם שירדו מ"ז במרחשון עד סוף ניסן .. הנה אליבא דב"ה דאמרי בט"ו בשבט, יצאו מימות הגשמים (י"ג) [י"ז] במרחשון וכסלו וטבת וט"ו משבט, הרי ג' חדשים פחות ג' ימים, ונשארו מימות הגשמים (ט"ו בשבט) [חצי שבט] ואדר וניסן, הרי ב' חדשים וחצי, הנה יצאו רוב גשמי שנה זו".

30) "לא נותר להזכרת גשמים אלא ששים יום, ויצאו יותר ממאה כו"י. — ולכאורה הכוונה לדעת ב"ה, שנשארו ששים יום, מט"ו בשבט עד ט"ו בניסן, ויצאו יותר ממאה, חשון כסלו טבת וחצי שבט (ובפרט אם מונין מהתחלת הזכרת גשמים בשמיני עצרת). ולדעת ב"ש — נשארו ע"ה ימים, ויצאו קרוב למאה יום (או יותר ממאה יום — מהתחלת הזכרת גשמים בשמע"צ).

אייר.

חודש אייר מובדל מכל החדשים — שבכל יום מימי החודש יש מצוה נוספת — ספירת העומר³¹.

אלול

איתא בש"ך על התורה³² (?) "לא יחל דברו ככל (היוצא מפיו יעשה)"³³, סופי-תיבות אלול, מכאן להיתר נדרים באלול ("שבאלול קודם ר"ה יעשה התרה לנדריו").

והענין בזה:

עניני העולם — יש בהם קדושה, כפי שמצינו שקודם אמירת ברכה אסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז, כיון שכל העולם כולו "קדשי שמים", ולכן אמרו רז"ל הלשון "מעילה" על הנהנה מעוה"ז בלא ברכה (כדאיתא בברכות³⁴). אלא, שהקדושה שבעניני העולם היא בהעלם.

וע"י נדר — שצ"ל בדבר הנדור דוקא³⁵, כגון שאומר ככר זה עלי כקרבן³⁶ — ממשיך הקדושה (בהדבר שנודר ממנו) בגלוי, אלא שאין זה באופן שמברר את הדבר עי"ז שמשתמש בו, כיון שרואה שהבירור של הדבר שנודר ממנו קשה לדכוותי, ולכן פורש ואינו נהנה ממנו, ופועל בו המשכת הקדושה ע"י נדר, שנעשה כקרבן, כמבואר בדרושי נדרים³⁷.

(31) ראה גם לקו"ש ח"א ס"ע 263 ואילך. ועוד.

(32) ס"פ מטות (ב"גימטריאות"). — כנראה נרשם ע"פ הזכרון, ולכן בא הציון עם סימן-שאלה.

(33) ר"פ מטות (ל, ג).

(34) לה, סע"א. — ושם: "כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה מעל". "כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים".

(35) נדרים יג, א. וש"נ.

(36) שו"ע יו"ד סר"ד ס"א.

(37) ראה לקו"ת מטות פב, ב: "נדרים סייג לפרישות .. להיות קדש עצמך במותר לך .. דרך הנודרים לש"ש הוא מפני שרואים ירידתם מן הדבר שנודרים ממנו שהדבר ההוא גורם להם ירידה והט"י מאחרי ה' .. שמורידים הדבר ההוא לגשמיות ממילא ממשך ומוריד גם את גוף האדם אחריו כו'" (ושם פד, ב ואילך): "מפני שרואה שלא יוכל להעלות הדבר ויוריד הדבר לגשמיות וממילא נמשך גם האדם אחריו לגשמיות .. מה שהוא קצת מותרות יורידנו לגשמיות". ושם פג, ב: "מחמת שמשער בנפשו שלא יוכל להעלות המאכל לשרשו .. ע"י

ובזמן הזה שאינו יכול לגלות הקדושה ע"י הנדר — עכ"פ צריך לפרוש ולהבדל מהדבר ולאמר בלי נדר, היינו, שצריך לפרוש ולהבדל מהדבר כיון שקשה לו לבררו, אבל הפרישה וההבדלה אינה ע"י נדר, כיון שאינו יכול לגלות בו הקדושה, ולכן צ"ל פרישה והבדלה בלבד, ללא נדר, ע"ז שאומר "בלי נדר"³⁸.

ומי שנדר ורואה שאינו יכול לעמוד בנסיון לפרוש ולהבדל מעניני העולם (בגלל התגברות היצה"ר) — על זה בא היתר נדרים, שמתירים לו נדרו ויוכל לחזור ולהשתמש בדבר שאסר על עצמו (כיון שאינו יכול לעמוד בנסיון כו').

וזהו שהיתר נדרים נרמז בסופי־תיבות ד"לא יחל דברו ככל גוי" דוקא, כי, ראשי־תיבות ("ראש" שמורה על דרגא נעלית) הוא הנדר וקיומו (שזהו תוכנם של התיבות "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה"), אבל סופי־תיבות ("סוף" שמורה על דרגא נמוכה) — שמורה על חלישות הדור, שאינו יכול לעמוד בנסיון מפני היצה"ר — רומז על היתר נדרים.

וענין זה שייך לחודש אלול שבו (קודם ר"ה) עושים התרת נדרים: דהנה, ענינו של חודש אלול מובן ממארוז³⁹ "מה הראשונים ברצון אף האחרונים (אלול — יוהכ"פ) ברצון"⁴⁰. אבל, באחרונים, הרצון בא אחר החטא ועון, שלא יכול לעמוד בנסיון, אלא שע"י התשובה בא הרצון כו'.

וזהו שהראשונים האמצעיים והאחרונים הם ע"ד ובדוגמת חילוקים הנ"ל בנוגע לנדר:

במ' יום הראשונים, בהר סיני — נעשה כאו"א מישראל "מושבע ועומד"⁴¹, ענין השבועה, והוא כמו נדר.

אכילתו מפני שמקושר בגשמיות, לכן פירש ממנו, ומגבי' המאכל ע"י שנודר ממנו ומתפיסו בדבר הנודר באמרו הרי עלי כקרבן כו'".

(38) ראה לקו"ת שם פב, ב: "ולכן עכשיו שנתמעטו הלבבות צריך לומר בלי נדר". וראה גם אוה"ת ואתחנן ע' ריד: "בימי הקדמונים שהי' ישראל במעלה העליונה הי' יכולים לידור לה' להגבי' המאכל כו', ועתה צריך לומר בלי נדר, רק לקדש את עצמו במותר לו כו'". (39) פרש"י תשא לג, יא. עקב ט, יח. יו"ד, יו"ד.

(40) ראה השלמה לשו"ע אדה"ז (להר"ג מדובראוונא) או"ח ר"ס תקפא: "בר"ח אלול עלה משה רבינו ע"ה להר סיני לקבל לוחות האחרונות ועמד שם מ' יום ונתרצה הקב"ה לישראל . . ע"כ כל אותן ארבעים יום מר"ח אלול עד יו"כ"פ המה ימי רצון כו'".

(41) נדרים ת, רע"א.

מ' יום האמצעיים שהם בכעס³⁹ — אף שכיפר העון, אבל אינו מרוצה כבראשונה (וענינו בנדר — בדוגמת אמירת בלי נדר, שנשמר מהאכילה, אבל אין ביכלתו להמשיך קדושה ע"י נדר, היינו, שבנוגע לפועל ה"ה באותו מצב כמו בעת הנדר, שפורש ונבדל מהדבר, אבל אין בזה המשכת הקדושה כמקודם בעת הנדר, וזוהי הדוגמא למ' יום האמצעיים, שנתכפר העון, כך שבנוגע לפועל ה"ה כמו לפני החטא, אבל אינו מרוצה כבראשונה).

ומ' יום האחרונים — שבהם בא הרצון אחר החטא ועון, שלא יכול לעמוד בנסיון — הם בדוגמת היתר נדרים (שכאלול, במ' האחרונים), שאף שהיתר נדרים בא בגלל שרואה שאינו יכול לעמוד בנסיון (כנ"ל), הרי, היתר הנדרים הוא באופן שנותנים לו כח לברר הדבר שפירש ממנו בנדר (עיי"ז שישתמש בו)⁴², אף שמתחלה קודם החטא לא הי' זה ביכלתו (שלכן הוצרך לפרוש ממנו), שזוהו ע"ד העילוי ד"כפליים לתושי" שנאמר בלוחות שניות (שניתנו בסוף מ' יום האחרונים)⁴³, שבא אחרי העבודה דאלול ועשי"ת.

ע"כ נמצא בגכתי"ק

(42) ראה לקו"ת שם פד, ג: "והפר את נדרה דהיינו שהוא מהפך חשוכא לנהורא כי בחכמה אתברירו כו". וראה אוה"ת מטות ע' א'שכו: "התרת נדרים ע"י יחיד מומחה הוא בחי' בחכמה אתברירו שהמאכל נתברר בפנימיותו לעלות לקדושה ליכלל באלקות" (ושם ע' א'רפו: "היתר נדרים ביחיד מומחה .. מי שהוא מנוסה ועמד בנסיגנות רבות"). וראה גם סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 556 ואילך.

(43) ראה שמו"ר רפמ"ו: "בלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות מדרש ואגדות, הה"ד (איוב יא, ו) ויגד לך תעלומות חכמה כי כפלים לתושי". וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' שסג ואילך, ובהנסמן שם.